CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
Puan	18	18	12	12	12	12	16	100

7 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıtı göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. Birbiriyle ilişkili düzen · 18 puan

Bir öğrenci; yağışın toprağı beslemesini, bitkilerin gelişmesini ve canlıların bitkilerden yararlanmasını gözlemliyor.

Bu olaylar arasındaki iki bağlantıyı yazınız. Bağlantıların evrendeki düzen üzerine düşünmeye nasıl örnek olduğunu açıklayınız.

Örnek yanıt

Yağış, bitkilerin su ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlar. Bitkiler bazı canlılar için besin ve yaşam ortamı sağlar. Bir olayın başka canlı ve süreçlerle ilişkili olması, doğayı bağlantıları olan bir bütün olarak incelemeye imkân verir.

- Yağış, bitkilerin su ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlar.
- Bitkiler bazı canlılar için besin ve yaşam ortamı sağlar.
- Bir olayın başka canlı ve süreçlerle ilişkili olması, doğayı bağlantıları olan bir bütün olarak incelemeye imkân verir.

Dikkat: Bir doğa olayını bütün diğer süreçlerden bağımsız düşünmek.

2. Gözlemden dinî yoruma · 18 puan

Bir öğrenci gök cisimlerinin belirli hareketler izlediğini öğrenir. DKAB dersinde bu düzen, İslam'ın Allah'ın yaratması ve birliği öğretisiyle ilişkilendirilir.

Öğrencinin gözlem/bilgi kısmını ve dinî yorum kısmını ayırınız. Bu yorumda tevhit kavramının anlamını yazınız.

Örnek yanıt

Gök cisimlerinin belirli hareketler izlemesi gözlem ve doğa bilgisi kısmıdır. Düzeni Allah'ın yaratmasıyla ilişkilendirmek İslam öğretisi çerçevesindeki dinî yorumdur. Tevhit, Allah'ın bir ve tek olduğuna, eş ve ortağı bulunmadığına inanmayı ifade eder.

- Gök cisimlerinin belirli hareketler izlemesi gözlem ve doğa bilgisi kısmıdır.
- Düzeni Allah'ın yaratmasıyla ilişkilendirmek İslam öğretisi çerçevesindeki dinî yorumdur.
- Tevhit, Allah'ın bir ve tek olduğuna, eş ve ortağı bulunmadığına inanmayı ifade eder.

Dikkat: Gözlem cümlesi ile inanç yorumunu aynı türden bilimsel ölçüm saymak.

3. Birlik fikri · 12 puan

Ders notunda “Evrendeki ilişkili ve uyumlu işleyiş, İslam düşüncesinde tek yaratıcının kudretiyle ilişkilendirilir.” açıklaması yer alır.

Açıklamadaki tek yaratıcı vurgusunun hangi inanç esasına karşılık geldiğini yazınız. Bu düşünceyle doğaya özen gösterme arasında nasıl bir ilişki kurulabilir?

Örnek yanıt

Tek yaratıcı vurgusu Allah’ın birliği, yani tevhit inancına karşılık gelir. Doğayı yaratılmış ve korunması gereken bir değer olarak görmek, canlılara ve çevreye özen göstermeyi destekleyebilir.

- Tek yaratıcı vurgusu Allah’ın birliği, yani tevhit inancına karşılık gelir.
- Doğayı yaratılmış ve korunması gereken bir değer olarak görmek, canlılara ve çevreye özen göstermeyi destekleyebilir.

Dikkat: Birlik inancını doğadaki bütün varlıkların birbirinin aynısı olması şeklinde yorumlamak.

4. Farklılık ve düzen · 12 puan

Bahçede farklı renk ve biçimde bitkiler vardır. Hepsi su, ışık ve uygun ortam koşullarından yararlanır. Bir öğrenci “Farklı varlıklar olması, düzen bulunmadığını gösterir.” der.

Öğrencinin çıkarımını verilen gözlemle değerlendiriniz. İslam öğretisinde çeşitlilik ile tek yaratıcının varlığı arasında kurulan ilişkiyi açıklayınız.

Örnek yanıt

Çeşitlilik düzensizlik demek değildir; farklı bitkiler de belirli ihtiyaç ve ilişkiler içinde yaşar. İslam öğretisinde farklı varlıkların yaratılması Allah’ın kudretinin yansıması olarak yorumlanır; çeşitlilik birden çok yaratıcı olduğu sonucunu gerektirmez.

- Çeşitlilik düzensizlik demek değildir; farklı bitkiler de belirli ihtiyaç ve ilişkiler içinde yaşar.
- İslam öğretisinde farklı varlıkların yaratılması Allah’ın kudretinin yansıması olarak yorumlanır; çeşitlilik birden çok yaratıcı olduğu sonucunu gerektirmez.

Dikkat: Çeşitlilik ile düzensizliği veya çok yaratıcı fikrini özdeşleştirmek.

5. Bağlama uygun isim · 12 puan

Bir dua örneğinde insan bilmediği konuları öğrenmek için yardım ister ve Allah’ın her şeyi bildiğini anar. Başka bir örnekte bağışlanma dileğiyle Allah’ın affediciliğini anar.

İki bağlama uygun birer güzel isim yazıp anlamıyla eşleştiriniz.

Örnek yanıt

İlk bağlamda el-Alîm, her şeyi bilen anlamıyla uygundur. İkinci bağlamda el-Gafûr veya el-Afüv, bağışlayan/affeden anlamıyla uygundur.

- İlk bağlamda el-Alîm, her şeyi bilen anlamıyla uygundur.
- İkinci bağlamda el-Gafûr veya el-Afüv, bağışlayan/affeden anlamıyla uygundur.

Dikkat: Güzel isimleri anlamına bakmadan herhangi bir bağlamda kullanmak.

6. Merhamet ve işitme · 12 puan

Bir öğrenci, bütün canlılara yönelik merhamet anlatımında Allah'ın Rahmân ismini; duaları işitmesi anlatımında Semî ismini kullanıyor.

Her iki kullanımın uygunluğunu ilgili ismin anlamıyla açıklayınız.

Örnek yanıt

Rahmân, geniş merhameti ifade ettiği için canlılara yönelik merhamet bağlamına uygundur. Semî, her şeyi işiten anlamıyla duaları işitme bağlamına uygundur.

- Rahmân, geniş merhameti ifade ettiği için canlılara yönelik merhamet bağlamına uygundur.
- Semî, her şeyi işiten anlamıyla duaları işitme bağlamına uygundur.

Dikkat: Semî ile Basîr isimlerinin işitme ve görme anlamlarını karıştırmak.

7. İhlâs suresinin mesajı · 16 puan

İhlâs suresinin anlamı üzerine öğretim özeti: Allah'ın birliği, hiçbir varlığa muhtaç olmayışı ve eşsizliği vurgulanır. Bu metin ayetin birebir çevirisi değildir.

Özetten iki temel mesajı yazınız. Bu mesajların Allah'ı insanlar gibi ihtiyaç sahibi düşünmeye nasıl karşılık verdiğini açıklayınız.

Örnek yanıt

Allah'ın bir ve eşsiz olduğu temel mesajdır. Allah'ın hiçbir varlığa muhtaç olmadığı temel mesajdır. Bu nedenle Allah'ın varlığı ve özellikleri insanların doğma, ihtiyaç duyma ve benzerlerine bağımlı olma durumuyla aynı düşünülemez.

- Allah'ın bir ve eşsiz olduğu temel mesajdır.
- Allah'ın hiçbir varlığa muhtaç olmadığı temel mesajdır.
- Bu nedenle Allah'ın varlığı ve özellikleri insanların doğma, ihtiyaç duyma ve benzerlerine bağımlı olma durumuyla aynı düşünülemez.

Dikkat: Sureyi Allah'ın insanlarla aynı ihtiyaçlara sahip olduğu biçiminde yorumlamak.